

Διευκρινίσεις και οδηγίες για τους εκπαιδευτικούς ΠΕ02

ΣΧΕΤ.: (α) Έγγραφο ΥΠ.Π.Ε.Θ. με αρ. πρωτ. 142758/Δ2/04-09-2018

(β) Έγγραφο ΥΠ.Π.Ε.Θ. με αρ. πρωτ. 169626/Δ2/11-10-2018

Το παρόν έγγραφο έχει να κάνει κυρίως με τις φετινές αλλαγές στα ΓΕ.Λ. (συνεξέταση Ν. Γλώσσας και Ν. Λογοτεχνίας σε όλες τις τάξεις, Αρχαία Ελληνικά Ανθρ. Σπουδών Β' και Γ' Τάξης), ωστόσο θεωρώ σκόπιμο να το απευθύνω σε όλους τους συναδέλφους ΠΕ02, σημειώνοντας και κάποιες γενικότερες παρατηρήσεις. Δεν συμπεριλαμβάνονται, βέβαια, εδώ οι οδηγίες που αναφέρονται στα παραπάνω δύο σχετικά και τις οποίες ήδη οι φιλόλογοι θα πρέπει να γνωρίζουν, όμως παρατίθενται διευκρινίσεις και οδηγίες που προέκυψαν από την παρακολούθηση (στο Υπουργείο) από τον υπογράφοντα της επιμορφωτικής ημερίδας για τους Συντονιστές Εκπαιδευτικού Έργου ΠΕ02 της 08/11/2018, καθώς και από την ανατροφοδότηση από την ενημέρωση που έγινε, κυρίως τον περασμένο μήνα, ανά σχολική μονάδα, στις/στους συναδέλφους της Χίου. Για διευκόλυνση του αναγνώστη διαχωρίζω θεματικά τα γραφόμενά μου:

Α. Ν. Γλώσσα και Ν. Λογοτεχνία

Η τρίωρη συνεξέτασή τους γενικεύεται πλέον στις προαγωγικές και απολυτήριες εξετάσεις όλων των τάξεων Γυμνασίου και Λυκείου. Ένα πρόβλημα που υφίσταται από τότε που η συνεξέταση Γλώσσας και Λογοτεχνίας εντάχθηκε στο Γυμνάσιο είναι αυτό της νοηματικής συνάφειας των δυο κειμένων που δίνονται στους μαθητές. Ειπώθηκε ότι καλό είναι να υπάρχει τέτοια σχέση, ωστόσο ο στόχος αυτός αναγνωρίζεται ότι είναι μαξιμαλιστικός, ας επιτυγχάνεται εν μέρει, τα δύο κείμενα «να συνομιλούν με κάποιον τρόπο».

Τα αδίδακτα κείμενα που δίνονται σε κάθε γραπτή εξέταση στους μαθητές (και στους δύο κλάδους) πρέπει να σχετίζονται θεματικά και (για τη Ν. Λογοτεχνία, από τη Γ' Γυμνασίου δυνητικά, και υποχρεωτικά σε όλες τις τάξεις ΓΕ.Λ. και ΕΠΑ.Λ.) γραμματολογικά με αυτά που διδάχθηκαν στην τάξη.

Η περίληψη παραμένει ως διδακτικό και εξεταστικό αντικείμενο, ωστόσο τίθεται πλέον ως μία από τις δύο ερωτήσεις κατανόησης και αφορά **τμήμα** του δοσμένου κειμένου στη Ν. Γλώσσα. Στις πανελλαδικές εξετάσεις του Ιουνίου 2018 των ΕΠΑ.Λ. δεν ζητήθηκε περίληψη, αλλά δεν είναι ούτε σε αυτά εκτός ύλης. Η (τρίτη στη Ν. Λογοτεχνία) ερώτηση «δημιουργικού μετασχηματισμού» επισημάνθηκε ότι βρίσκεται ανάμεσα στην αναγνωστική ανταπόκριση και τη δημιουργική γραφή (και ευκολότερη από τη δεύτερη). Στην απάντηση του μαθητή σε αυτήν δεν υπάρχει απόλυτο σωστό και λάθος, αλλά δίνουμε βαρύτητα στο να σχετίζεται με το δοσμένο κείμενο.

Σχετικά με το διαγώνισμα του τετραμήνου, εφόσον δεν έχει γίνει ακόμη, μπορούν να πραγματοποιηθούν δύο (ωριαία) διαγωνίσματα ξεχωριστά (ανά κλάδο). Στο β' τετράμηνο, πάντως, καλό θα ήταν να γίνει στο συνεχές δίωρο που μας διατίθεται διαγώνισμα συνεξέτασης (με κάποιες από τις ερωτήσεις «προσαρμοσμένες», ώστε να μπορούν οι μαθητές να ανταποκριθούν στο διαθέσιμο χρόνο).. Στη Γ' Τάξη ΓΕ.Λ. δουλεύουμε και στους δύο τρόπους εξέτασης, ελπίζεται για τελευταία χρονιά.

Β. Αρχαία Ελληνικά Ανθρωπιστικών Σπουδών

Ο τρόπος εξέτασης και στις δύο τάξεις γίνεται πλέον ο ίδιος. Το βάρος μετατοπίζεται από τη μετάφραση στην κατανόηση του κειμένου, διδαγμένου ή αδίδακτου. Η σύσταση που κάνω, ωστόσο, είναι να συνεχίσουμε να διδάσκουμε τη μετάφραση, αφού, ειδικά στα φιλοσοφικά κείμενα, κάποιο μεταφραστικό σφάλμα θα «στοιχίσει» στην ορθότητα της απάντησης σε μια ερμηνευτική ερώτηση.

Στο αδίδακτο η ερώτηση κατανόησης αντικαθιστά την απουσία «μακράς» μετάφρασης. Πρέπει να είναι εύκολη, και καλό είναι και αυτή να προέρχεται από ολόκληρο το δοσμένο κείμενο -όχι από τις λίγες σειρές των οποίων ζητείται η μετάφραση.

Το Ι.Ε.Π. ενθαρρύνει την αλλαγή τύπου των (συμβατικών) ερωτήσεων γραμματικής, συντακτικού και λεξιλογίου κατά τα πρότυπα αυτών που ήδη υπάρχουν στο διδακτικό βιβλίο των Αρχαίων Ελληνικών της Α' ΓΕ.Λ.

Γ. Άλλα μαθήματα - Γενικότερες παρατηρήσεις

Γίνεται προφανές από τις τελευταίες αλλαγές -αλλά και εκείνες στον τρόπο εξέτασης-, καθώς και από το γεγονός ότι και τα Αρχαία Ελληνικά Γενικής Παιδείας εντάσσονται ως κλάδος στο μάθημα «Ελληνική Γλώσσα», ότι υπάρχει πλέον ενοποίηση των διδακτικών στόχων στα τρία γλωσσικά μαθήματα.

Θεωρείται σε αυτά ο μαθητής ως αναγνώστης, τί κατανοεί και τί προσλαμβάνει από τα (διδασκόμενα και μη) κείμενα ασχέτως του κλάδου μαθήματος. Υπό αυτό το πρίσμα χρειάζεται οι συνάδελφοι να εμπλουτίσουν το υλικό τους και να αλλάξουν εν μέρει τον τρόπο διδασκαλίας τους.

Για την Ιστορία δεν υπάρχουν αλλαγές σε σχέση με όσα γνωρίζουμε. Έχει ωστόσο συνταχθεί από το Ι.Ε.Π. πλήρες σχέδιο για τη διδασκαλία του μαθήματος από την Α΄ Γυμνασίου μέχρι και την Α΄ Λυκείου (π.χ. στην Α΄ Λυκείου προβλέπεται η διδασκαλία ελληνικής και παγκόσμιας Ιστορίας που καλύπτει την περίοδο τέλη 19^{ου} - τέλη του 20^{ου} αι.). Επίσης επισημάνθηκε ότι η διδασκαλία των ιστορικών πηγών πρέπει να αρχίζει από την Α΄ Γυμνασίου με στόχο της επεξεργασίας τους (στη συγκεκριμένη τάξη) περισσότερο την κατανόηση του δοσμένου κειμένου παρά κάποια συνθετικής μορφής απάντηση.

Εφιστώ την προσοχή σας στο ότι το διαγώνισμα του β΄ τετραμήνου πρέπει να είναι «σοβαρό», είτε το μάθημα εξετάζεται γραπτά στο τέλος του σχολικού έτους είτε όχι. Οι συνάδελφοι που αναλαμβάνουν τη διδασκαλία του μαθήματος των Αρχαίων Ελληνικών στο Γυμνάσιο θα πρέπει να διδάσκουν όλη την ύλη γραμματικής και συντακτικού που προβλέπεται στις οδηγίες -έχουν πέσει στην αντίληψή μου περιπτώσεις παραλείψεων από τότε που το μάθημα έπαψε να είναι γραπτώς εξεταζόμενο. Ακόμη θα ήθελα να σας επισημάνω ότι ενθαρρύνω απολύτως την υλοποίηση δραστηριοτήτων φιλιαναγνωσίας στο Γυμνάσιο και την Α΄ (ή και Β΄) Λυκείου.

Ο Σ.Ε.Ε. ΠΕ02
Χίου-Σάμου

Νίκος Κ. Χαβιάρας δ.Φ.
2^ο ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Βορ. Αιγαίου